

บทที่ 6

บทสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของกลุ่มชนชั้นนำเพื่อพัฒนาสิทธิสตรีไทย

ได้แก่ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก กล่าวคือ

ผู้นำในองค์กรสตรี

ผู้นำในองค์กรสตรี ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มชนชั้นนำ (elite) ซึ่งมีวุฒิภาวะ ช่วงอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป ซึ่งบุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่เติบโตขึ้นพร้อมการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ในขณะที่กฎหมาย นโยบายของรัฐ ยังล้าสมัย ไม่เอื้อต่อสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการออกนโยบายของรัฐในช่วงแรก เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1-3 ที่เน้นด้านเศรษฐกิจเป็นสำคัญโดยยังมิได้มองถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเพศ การพัฒนาโดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสตรีเป็นผลให้เกิดปัญหาทางสังคม อันส่งผลกระทบต่อสตรี เช่น ปัญหาแรงงานเด็ก ปัญหาโสเภณี ซึ่งส่วนหนึ่งมาจากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นรายได้เข้าประเทศ โดยมิได้คำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อมา เช่น ปัญหาการกดขี่ทางเพศ การใช้ความรุนแรงทางเพศ และการเลือกปฏิบัติทางเพศ

ปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาความเหลื่อมล้ำ และการกดขี่ทางเพศได้ส่งผลให้ชนชั้นกลางระดับสูงที่เป็นสตรีนั้นมองเห็นปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางเพศ จากประสบการณ์ของตนเอง และจากการศึกษา โดยเฉพาะกลุ่มสตรีที่ศึกษาทางด้านกฎหมาย ทำให้มองเห็นปัญหาได้ชัดเจนขึ้น อันเป็นผลให้ผู้นำสตรีบางคนรวมตัวกันก่อตั้งเป็นองค์กรเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่สตรีที่เดือดร้อน ให้การศึกษา และเป็นทีปรึกษาทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนทั่วไป ต่อมาได้มีการรณรงค์ ต่อสู้เพื่อขยายสิทธิสตรีโดยเฉพาะ ภายหลังจากที่มีเหตุการณ์ 14

ตุลาคม 2516 และ 6 ตุลาคม 2519 กลุ่มผู้นำสตรีเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ในช่วงที่มีการเรียกร้องประชาธิปไตย ส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการรณรงค์เรียกร้องเพื่อประชาธิปไตย โดยการปลุกระดมกัน เดินสายไปยังจังหวัดต่าง ๆ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงในทางการเมือง

ผู้นำองค์กรสตรีส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับสูง และส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ มีสถานภาพทางสังคมดี ได้รับการยกย่องสังคม

สำหรับแนวความคิดที่มีอิทธิพลต่อความคิดของผู้นำองค์กรสตรี แม้ว่าการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่า ผู้นำองค์กรที่รณรงค์ต่อสู้เพื่อสิทธิจะได้รับอิทธิพลทางความคิดจากแนวคิด ทฤษฎีของตะวันตก เช่น กระแสเฟมินิสต์ (feminism) ซึ่งเป็นแนวคิดที่แพร่หลายในขณะนั้น อย่างไรก็ตามจากผลการศึกษา และวิจัยพบว่า ผู้นำองค์กรสตรีส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลทางความคิดแบบ liberal feminism ทั้งนี้เพราะ โครงสร้างทางการเมืองแบบชายเป็นใหญ่ และค่านิยมทางสังคม ที่เอื้อต่อการเรียกร้องและการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป มากกว่าการเปลี่ยนแปลงแบบฉับพลัน

พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

พัฒนาการทางความคิด การปรับปรุงแนวคิดให้สอดคล้องกับพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง นโยบายของรัฐที่เปิดโอกาสให้สตรีได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร องค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้องค์กรสตรีต้องเปลี่ยนนโยบาย ยุทธวิธีการดำเนินงาน โดยเน้นการทำงานกับองค์กรชาวบ้าน กลุ่มรากหญ้า ให้กลุ่มประชาชนมีความแข็งแกร่งและสามารถต่อสู้ในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง

กระแสสังคมที่ต่อต้านการชู้ประเด็นเรื่องของเฟมินิสต์ ทำให้กลุ่มองค์กรสตรีต้องปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการดำเนินงาน โดยหันมาเน้นที่ประเด็นของเงินเดออร์ คือ ให้ความสำคัญกับบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างหญิง-ชาย แทนประเด็นการเรียกร้องแบบเฟมินิสต์

การรู้จักเลือกหยิบยกประเด็นปัญหาที่บ่งบอกถึงความไม่เสมอภาคทางเพศในสังคมไทยอันสอดคล้องกับกระแสการเรียกร้องขององค์กรสตรีในต่างประเทศ เช่น เมื่อรัฐบาลได้เข้า

เป็นอนุภาคในสัญญาเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี รัฐบาลได้ก่อตั้งหน่วยงานที่ทำงานด้านสตรี โดยมีการประสานงานกับกลุ่มองค์กรสตรี เช่น กสส. เป็นผลให้องค์กรสตรีไทยประสบความสำเร็จในการเรียกร้องในบางประเด็นปัญหา นอกจากนี้องค์กรสตรียังมีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน เช่น มีสถานที่ทำงาน พร้อมอุปกรณ์ มีการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ การติดต่อทางอินเทอร์เน็ตในการทำงาน โดยเฉพาะเมื่อ กสส. จัดทำจัดทำเว็บไซต์เกี่ยวกับเรื่องของสตรีโดยเฉพาะ ทำให้องค์กรมีข้อมูลในการดำเนินกิจกรรม สามารถทำงานได้อย่างไม่มีข้อจำกัด

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยบางประการที่เป็นส่วนสำคัญ ทั้งที่เป็นส่วนเชื้ออำนาจ และเป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการ การเจริญเติบโตขององค์กรสตรี ซึ่งเป็นผลให้นโยบายบางประการขององค์กร มีทั้งที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จในการรณรงค์เรียกร้องต่อรัฐ อันมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายในและภายนอกกล่าวคือ

ปัจจัยภายใน เช่น ความเข้มแข็งของผู้นำองค์กร ผู้นำองค์กรสตรีส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีความเข้มแข็งอดทนในการทำงานเพื่อพัฒนาสิทธิสตรี จากการศึกษาพบว่า ผู้นำองค์กรสตรีส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ทำงานให้กับองค์กรต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนาน มีประสบการณ์ในการทำงานด้านอื่น ๆ และประสบการณ์ส่วนตัวซึ่งเป็นแรงผลักดันให้ผู้นำองค์กรเหล่านี้ทำงานเพื่อสังคม

ความเข้าใจในหลักการ และการรับรู้ในสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของสมาชิกองค์กร อันเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรี การรับรู้ในปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้องค์กรมีความเข้มแข็ง มีพัฒนาการที่ต่อเนื่อง

ปัจจัยภายนอก เช่น การยอมรับจากองค์กรต่างประเทศ ทั้งที่เป็นองค์กรภาครัฐ และภาคเอกชน การได้รับการสนับสนุนที่ดีจากสื่อมวลชน และจากองค์กรสตรีที่ทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนองค์กรของรัฐ เช่น กสส. อย่างไรก็ตาม แม้ว่าองค์กรรณรงค์เพื่อพัฒนาสิทธิสตรีไทย จะได้รับการยอมรับจากทั้งสังคมไทย และองค์กรต่างประเทศ หากแต่ได้รับความร่วมมือจากสตรีในสังคมไทยแต่เพียงเล็กน้อยในการเคลื่อนไหวต่อสู้ รณรงค์เรียกร้องร่วมกับองค์กรสตรี ทั้งที่บรรยากาศภายในประเทศจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงออกทั้งในด้าน

การพูด เขียน และการรวมกลุ่มของประชาชนแล้วก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประชาชนในสังคม ยังไม่มีความเข้าใจต่อประเด็นปัญหาที่องค์กรสตรีหยิบยกขึ้นมาเป็นประเด็นเพื่อเรียกร้องต่อรัฐ หรืออาจเป็นเพราะประชาชนมองเห็นว่าปัญหาเป็นเรื่องไกลตัว จึงไม่สนใจที่จะมีส่วนร่วมในการ รณรงค์ร่วมกับองค์กรสตรี

ข้อเสนอแนะต่อบทบาทขององค์กรสตรี

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มรณรงค์เพื่อพัฒนาสิทธิสตรีประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรม และมีพัฒนาที่ต่อเนื่องยาวนาน คือ

ปัจจัยภายใน ได้แก่

1. โครงสร้างขององค์กร

1.1 องค์กรจะต้องมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปได้ใน ทางปฏิบัติ

1.2 องค์กรจะต้องมีแนวทางในการดำเนินงานเพื่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

1.3 องค์กรจะต้องมีความเข้มแข็ง มีหลักในการบริหารงานไม่ว่าองค์กรนั้นจะขนาดใหญ่ หรือเล็กก็ตาม

1.4 วิธีการทำงาน ต้องดำเนินการอย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์สภาพแวดล้อมทางการ เมือง เศรษฐกิจ สังคมในขณะนั้น

1.5 กิจกรรมขององค์กรมักจะเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม และมีผลงานที่โดดเด่น

2. บุคลากรภายในองค์กร

2.1 องค์กรจะต้องมีผู้ร่วมดำเนินการ (Teamwork) ที่ดี มีความเข้มแข็ง และเสียสละใน การทำงาน

2.2 ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรจะต้องมีความเข้าใจในหน้าที่ที่รับผิดชอบและมีความเข้าใจในเรื่องของสิทธิและความเสมอภาคอย่างแท้จริง

2.3 บุคลากรจะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อองค์กร

3. ผู้นำองค์กร

3.1 ผู้นำองค์กรมักจะเป็นผู้ที่มีความเสียสละ และทุ่มเทในการทำงาน

3.2 ผู้นำองค์กรมักจะมีความเข้มแข็ง มีความอดทนในการดำเนินงาน

3.3 ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือในการทำงาน และแบ่งเบาภาระภายในบ้าน ทำให้ผู้นำส่วนใหญ่ขององค์กรมีเวลาที่จะทำงานให้กับองค์กรมากขึ้น

3.4 มักจะเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงานมานาน โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวกับงานด้าน สังคมสงเคราะห์

3.5 ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีสถานภาพทางสังคมดี เป็นที่รู้จักและยอมรับของคนในสังคม

3.6 ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีฐานะดี

3.7 จะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงาน หรือ ประสานงานในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านงบประมาณ

4.1 งบประมาณส่วนใหญ่จะมาจากองค์กรจากต่างประเทศซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนองค์กรเอกชน ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานในเรื่องของสิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศ

4.2 องค์กรจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่ดีและส่วนใหญ่จะมีกิจกรรมเพื่อหารายได้ให้กับองค์กรเอง

ปัจจัยภายนอก ได้แก่

1. รัฐบาลจะต้องมีแนวนโยบายที่เปิดโอกาสให้องค์กรสตรีได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆได้อย่างเต็มที่
2. สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยจะมีผลทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมได้ง่ายขึ้น เช่นเมื่อสหประชาชาติรณรงค์ให้ประเทศต่าง ๆ ลงนามในสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
3. หากรัฐบาลมีแนวนโยบายที่เป็นหลักเกี่ยวกับสิทธิสตรีและความเสมอภาคทางเพศที่ชัดเจน เป็นผลให้องค์กรสามารถดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จมากขึ้น เช่น กรณีที่ประเทศไทยเข้าร่วม ภาควิชาในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบขององค์การสหประชาชาติ
4. ความร่วมมือและประสานงานที่ดีระหว่างองค์กรสตรีด้วยกันเองและองค์กรอื่น ๆ ทั้งในส่วนของรัฐและเอกชน ในการดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสิทธิสตรี
5. องค์กรมักจะได้รับ การสนับสนุนด้านการเงินทุนจากต่างประเทศ
6. องค์กรจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชน เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูล กิจกรรมที่องค์กรดำเนินอยู่ให้ประชาชนทั่วไปได้รับรู้ เป็นการหาแนวร่วมโดยอาศัยการประชาสัมพันธ์จากสื่อมวลชน
7. องค์กรมักจะมีการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูล กิจกรรมที่องค์กรดำเนิน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จให้กับประชาชนในสังคมได้รับรู้
8. องค์กรจะต้องหาแนวร่วมที่เป็นเครือข่ายโดยเฉพาะกลุ่มที่มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มย่อยๆ ในท้องถิ่น
9. องค์กรจะต้องมีวิธีการที่จะชักจูงให้ประชาชนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรสตรีมากขึ้น โดยการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนพึงจะได้รับ.